

районів (25,6%), межує з двома районами Івано-Франківської області (Рогатинський – 25,5% та Галицький – 24,8%) із середнім рівнем бідності та з Перемишлянським районом (28,5%) Львівської області з високим рівнем бідності. Південно-східний “осередок” середнього рівня бідності Тернопільської області, що складається з п'яти районів (Чортківський, Заліщицький, Підволочиський, Густинський та Борщівський), межує із п'ятьма західними районами Хмельницької області, яким також притаманний низький рівень бідності (20,1% – 23,0%)[2].

Те, що рівень бідності в області є значним, засвідчують найрізноманітніші показники: низька якість раціону харчування, постійний відтік громадян за межі області, країни, низька народжуваність, висока захворюваність і смертність, незадоволеність широких верств суспільства загальноекономічною ситуацією та своїм матеріальним становищем, заборгованість із виплати заробітної плати, низький рівень оплати праці працівників, у тому числі працівників бюджетних установ та державних службовців, який упродовж тривалих років є найнижчим в Україні, високі темпи зростання споживчих цін, недостатнє матеріальне та фінансове забезпечення центрів соціальної реабілітації дітей-інвалідів, а також тіньова зайнятість, високий рівень безробіття та інше. Для розв'язання проблем бідності необхідний комплексний підхід, взаємодія та координація на обласному рівні роботи органів місцевої виконавчої влади та територіальних представництв центральних органів виконавчої влади.

Явище бідності є вкрай небезпечним, оскільки погіршує якість населення, руйнує продуктивні сили суспільства та дестабілізує соціальну ситуацію.

На сучасному етапі суспільного розвитку дедалі більше зростають вимоги до якісних характеристик населення. Якщо раніше передумовою економічного зростання вважалося збільшення чисельності населення, то в сучасний період домінуючим фактором є поліпшення якості населення, тобто підвищення-розвиток комплексу властивостей-здібностей населення як суб'єкта життєдіяльності, зокрема, стану здоров'я, освітнього рівня, професійних і творчих здібностей. Разом із тим, доводиться визнати, що в Тернопільській області сучасні соціально-економічні умови формування якості населення відзначаються такими рисами, які не сприяють її примноженню-розвитку, а обумовлюють деградацію, і подекуди й руйнацію вже досягнутої якості. Системна криза, у якій вже тривалий час перебуває українське суспільство, характеризується падінням життєвого рівня населення, високими показниками нерівності в розподілі власності, у доступі до різного роду ресурсів та значними масштабами низхідної соціальної мобільності. Ці явища обумовили зростання соціальної напруженості та відчуження, погіршення якості соціальної взаємодії і, як наслідок, зростання масштабів бідності населення, та погіршення демосоціальної ситуації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Лібанова Е. М. Демографічні чинники бідності (колективна монографія) / За ред. Е.М. Лібанової. – К.: Інститут демографії та соціальних досліджень НАН України. –2012. – 184 с.
2. Левчук Н. М. Асоціальні явища в Україні у демографічному вимірі: монографія /Н. М. Левчук; відпов. ред. д.е.н., проф. В. С. Штенко. — К.: Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М. В. Птухи НАН України, 2011. — 492 с.
3. <http://www.te.ukrstat.gov.ua/>

*Янець Н.
Науковий керівник –доц. Царик П. Л.*

СУЧАСНИЙ СТАН ТЕРИТОРІЇ КРАСИЛІВСЬКОГО РАЙОНУ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

На сьогоднішній день актуальними та необхідними є питання глибокого пізнання, вивчення свого рідного краю, зокрема вивчення природних, екологічних, соціологічних, фенологічних та інших особливостей сучасного стану території рідного краю. Нагальною є потреба в необхідності комплексного і всебічного вивчення таких невеликих територій в межах не лише Хмельницької області, але й України в цілому.

Метою мого дослідження є аналіз стану і розвитку природних умов і ресурсів територій Красилівського району Хмельницької області. Для досягнення цієї мети я виконав цілий ряд завдань, що розглядалися у фізико-географічному і соціологічному контексті. Зокрема, виконана характеристика усіх компонентів природи рідного краю, цілого ряду природних процесів та явищ, а також розглянуто структуру природо-заповідного фонду та існуючі місцеві екологічні проблеми природокористування.

Висвітлення на науковому рівні динамічних та функціональних особливостей розвитку природи, безпосереднє виявлення невідомих досі місцевих природних феноменів, що потребують глибшого краєзнавчо-географічного дослідження, оприлюднення виявлених фактів і явищ, глибоке використання звітно-статистичних та наукових матеріалів сприятиме формуванню уявлень про виникнення та перебіг причинно-наслідкових зв'язків місцевих природних процесів та поповненню конкретними знаннями про територію рідного краю.

Красилівщина – це територія з мальовничими куточками природи та різноманітним природним світом, сприятливими умовами для розвитку місцевого господарства та життєдіяльності населення. Район розміщений в Дністровсько-Дніпровській лісостеповій фізико-географічній провінції, лежить в межах вологої помірно-теплої агрокліматичної зони. Об'єкт дослідження знаходиться в центральній частині

Подільського природно-господарського району, тому всі результати та матеріали можна екстраполювати і на інші прилеглі райони.

Матеріали цієї роботи висвітлюють ряд природних особливостей розвитку Красилівщини, зокрема, її топологічне положення, геологічну будову, рельєф, клімат, внутрішні води, ґрунти, рослинний та тваринний світ. Значна увага приділяється охороні природно-ресурсного потенціалу цієї території, детального дослідження розвитку заповідної справи та можливих шляхів оптимізації охорони природи.

Географічні дані та історична довідка

Красилівський район розташований у центральній частині Хмельницької області. Має зручне географічне положення. Через східну частину району та через північно-східну околицю його проходять залізничні гілки, загальною протяжністю 65 км, які підпорядковуються Південно-Західній залізниці. На Красилівщині досить розгалужена мережа автомобільних шляхів (понад 1000 км, з них біля 800 – з твердим покриттям).

Район лежить у межах Подільської височини, на північній її околиці. Поверхня – підвищена хвиляста лесова рівнина. Найбільш підвищена частина нашого району – південна (висоти до 380 м над рівнем моря). Територія Красилівського району досить неоднорідна за геологічною будовою, рельєфом, рослинним світом, водами та ґрунтами. Саме тому окремі його частини відносять до різних природно-територіальних комплексів – сучасних річкових долин та лісових горбисто-балочних височин. Територія Красилівщини входить до лісостепового типу ландшафтів. Район розташований в першій агрокліматичній зоні (вологій, помірно теплій). В районі досить широка сітка річок, струмків, ставків.

Межує з 5 районами – Ізяславським, Старокостянтинівським, Хмельницьким, Теофіпольським, Волочиським.

Красилівський район утворений на території ліквідованих на ту дату Красилівської, Кузьминської та Чернелівської волостей. З 9 лютого 1931 року до лютого 1935 року Красилівський район був приєднаний до Антонінського, вдруге був зареєстрований як Красилівський район з 26 лютого 1935 року. З 22 вересня 1937 року Красилівський район у складі Хмельницької області.

У 1959 році до складу Красилівського району ввійшло 14 поселень ліквідованого Базалійського району, а в 1963 році Красилівський район розширив свою територію майже у 3 рази за рахунок населених пунктів розформованих Антонінського, Ружичанського, Черноострівського районів та Лезневого Хмельницької міської ради.

Остаточно сформувалась територія сучасного району в ході адміністративно-територіальної реформи у 1965 році. До його складу входить 1 місто, 1 селище міського типу, 93 сільських населених пункти.

Красилівський район розміщений на північний схід від географічного центру Хмельницької області. Знаходячись в її центральній частині він є типовим для усього центрального Поділля. Цей край із значним природно-ресурсним потенціалом на базі земельних, водних, лісових та рекреаційних ресурсів, що досі повністю не використовуються на 100 відсотків, а тому має значні перспективи для підвищення ефективності його використання.

В районі сприятливі агро-кліматичні та агро-ґрунтові умови для розвитку туристичного господарства. Мінеральні ресурси представлені в Красилівському районі запасами гранітів, вапняків, глин, сапонінів, апатитів і графітів. Не всі з них досі залучені в процес матеріального виробництва і в основному використовуються для потреб місцевої промисловості. Лісові ресурси краю мають переважно ґрунто-захисне водоохоронне та рекреаційне значення.

Важливою є проблема збереження довкілля від зростаючого антропогенного навантаження. Розгляд усіх аспектів проблеми забруднення навколишнього середовища стосується, в першу чергу, міста Старокостянтин, на яке припадає найбільша частка забруднень в межах району. Вся територія району потребує подальших заходів по оптимізації природокористуванні, особливо земельного та водного. Для збереження природи рідного краю слід розробити науково обґрунтовану територіальну комплексну схему охорони природи. Це дозволить покращити екологічну ситуацію, створити відповідні умови для розвитку туризму і рекреації в регіоні, що в свою чергу стимулює соціально-економічний розвиток району.

Матеріали даної роботи являють собою комплексний огляд всіх компонентів природи даного краю, а тому заслуговують на повне і всебічне використання навчальному процесі.

Янець Н.

Науковий керівник – доц. Царик П. Л.

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РЕКРЕАЦІЙНОГО КОМПЛЕКСУ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

Хмельницька область - один із регіонів України, що славиться своєю природою, історичними місцями, фортецями, архітектурними комплексами поміщицьких садиб тощо.

Частина з них включені до туристсько-екскурсійних маршрутів як місцевого, так і загальнодержавного значення. Та поряд з цим Хмельниччина має ще чималий список різноманітних об'єктів, які могли б зацікавити гостей та мешканців області, сприяти активному відпочинку і пізнанню історії краю. Вибір даної теми обґрунтований підвищеним інтересом до Хмельницької області. Так як Україна довгий час була закритою державою, то виключена можливість відвідання цієї країни провокувала більший інтерес до неї з боку туристів. У даний момент, коли Україна завдяки Євро – 2012 стала